

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів та планування

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКИХ ДИПЛОМНИХ РОБІТ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»**

Затверджено на засіданні кафедри
фінансів та планування

Протокол № 4 від 16 квітня 2018р.

Кропивницький 2018

Методичні рекомендації до виконання та захисту магістерських дипломних робіт для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладачі: Пальчевич Г.Т., Фрунза С.А. – Кропивницький : ЦНТУ, 2018 – 26 с.

Укладачі:

Пальчевич Галина Тадеївна , професор, кандидат економічних наук, завідувач кафедри фінансів та планування

Фрунза Світлана Анатоліївна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та планування

Рецензенти:

Давидов Григорій Миколайович, професор, доктор економічних наук, декан факультету обліку та фінансів

Загреба Ірина Леонідівна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та планування

Подано рекомендації щодо правил виконання, оформлення й захисту дипломної роботи освітнього рівня «магістр». Рекомендовано для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
СТРУКТУРА, ОБСЯГИ ТА ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	8
ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	14
ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	22

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виконання та захист магістерських дипломних робіт базується на вимогах Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 № 1341, державних стандартів освіти, нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України, «Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті», затвердженого вченою радою ЦНТУ від 30.10.2017 р., «Положення про випуск (кваліфікаційну роботу (дипломний проект/ роботу) для отримання ступеня вищої освіти «магістр», затвердженого вченою радою ЦНТУ від 27.11.2017 р. та «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Центральноукраїнському національному технічному університеті», затвердженого вченою радою ЦНТУ від 18.12.2017р.

Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Магістерський рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Магістр повинен володіти здатністю розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Магістерський рівень підготовки передбачає здобуття найбільш передових концептуальних та методологічних знань в галузі науково-

дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей, умінь критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та складні ідеї.

Магістерська дипломна робота – індивідуальне завдання творчого науково-дослідницького, проектно-конструкторського характеру, яке виконує студент магістратури на завершальному етапі фахової підготовки. Вона є кваліфікаційною науковою працею, однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосовувати при розв'язуванні конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних і виробничих завдань і містить елементи наукової новизни в певній галузі знань або напрямі практичної діяльності.

Зміст магістерської дипломної роботи та форма її викладу характеризуються відносним ступенем абстрагування, активним застосуванням засобів логічного мислення, економіко-математичних розрахунків, комп'ютерних методик та математичної статистики.

Виконання та захист магістерської дипломної роботи – це атестація підготовки фахівця, призначена для об'єктивного контролю ступеня сформованості компетентностей дослідницького та інноваційного характеру, пов'язаних із застосуванням та продукуванням нових знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі економіки.

Основне завдання автора магістерської дипломної роботи - продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Мета написання магістерської дипломної роботи - виконати наукову пошукову роботу на належному теоретичному та методичному рівнях, що повинна містити самостійну дослідницьку розробку актуальних проблем розвитку фінансових відносин і підтверджувати рівень компетентностей випускника магістратури.

Магістерська дипломна робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого - самостійним оригінальним науковим дослідженням автора, у розробці якого

зацікавлені установи, організації або підприємства, при цьому магістрант упорядковує за власним розсудом накопичені наукові факти та доводить їх наукову цінність та практичну значимість.

У магістерській дипломній роботі студент повинен:

- показати міцні теоретичні знання з обраної теми та вміння їх застосовувати;

- обґрунтувати актуальність теми, її відповідність сучасному стану розвитку науки, практичним завданням розвитку підприємства, фінансової установи, регіону, держави;

- продемонструвати вміння критично аналізувати монографічні та періодичні видання з теми дослідження, робити обґрунтовані висновки і пропозиції;

- показати уміння та навички в проведенні експерименту, аналізу і розрахунків, володіння новітніми методами наукового дослідження;

- виявити вміння узагальнювати результати дослідження, застосовувати сучасні методики оцінювання економічної і соціальної ефективності запропонованих заходів, лаконічно та аргументовано формулювати висновки, обґрунтовувати практичні рекомендації.

У зв'язку з цим основне завдання магістранта - продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації та вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Магістерська дипломна робота відображає як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання, правомірність яких обґрунтовується в кожному конкретному випадку їх використання.

Підготовку до написання магістерської дипломної роботи починають із вибору теми. Орієнтовні теми робіт надаються кафедрою. Студент має право самостійно запропонувати тему магістерської дипломної роботи за проблемою, яка не відображена в тематиці кафедри. У цьому випадку її необхідно обґрунтувати, визначити мету, об'єкт дослідження і дати приблизний план написання.

При виборі теми магістерської дипломної роботи здобувач вищої освіти повинен виходити зі своїх навчальних і науково-дослідних інтересів, нахилів, наявності власних доробок, місця майбутньої роботи, а також актуальності тематики для теорії і практичної діяльності в галузі фінансової роботи.

Кафедра затверджує теми і призначає кожному студентові наукового керівника з числа провідних науково-педагогічних працівників з науковим ступенем кандидата або доктора наук. Теми дипломних магістерських робіт і наукові керівники від кафедри затверджуються наказом ректора.

Керівник роботи забезпечує індивідуальне консультування студента, допомагає йому скласти план магістерської дипломної роботи, контролює дотримання графіка виконання, рецензує частини роботи і завершений варіант, готує студента до захисту.

Основні етапи виконання магістерської дипломної роботи:

- вибір теми і об'єкта дослідження;
- розробка завдання на магістерську дипломну роботу, складання календарного плану його виконання;
- опрацювання навчальної та наукової літератури і складання плану роботи;
- проведення наукових досліджень, обробка фактичного матеріалу;
- написання першого варіанта тексту, подання його на ознайомлення керівникові;
- усунення недоліків, написання остаточного варіанта тексту, оформлення магістерської дипломної роботи;
- отримання відгуку наукового керівника;
- перевірка роботи на академічну доброчесність;
- зовнішнє рецензування роботи;
- захист магістерської дипломної роботи на засіданні екзаменаційної комісії.

Успішність виконання магістерської дипломної роботи великою мірою залежить від уміння вибрати найрезультативніші методи дослідження, оскільки саме вони дозволяють досягти поставленої у роботі мети.

СТРУКТУРА, ОБСЯГИ ТА ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Магістерська дипломна робота повинна бути логічно побудованим, цілісним і завершеним самостійним науковим дослідженням. У роботі необхідно стисло, логічно і аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Структурно вона містить:

- титульну сторінку;
- анотацію;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Титульна сторінка магістерської дипломної роботи (є першою сторінкою роботи) оформлюється за встановленою формою і містить наступну інформацію: найменування закладу вищої освіти, його підпорядкованість; назву факультету, кафедри, де виконувалась робота; шифр і найменування спеціальності; прізвище, ім'я, по батькові магістранта; назву теми магістерської дипломної роботи; особистий підпис виконавця – автора роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові, підпис наукового керівника магістерської дипломної роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові, підпис консультантів з окремих розділів або

підрозділів магістерської дипломної роботи (за наявності консультацій); прізвище, ім'я по батькові, підпис рецензента; візу завідувача кафедри про допуск магістерської дипломної роботи до захисту; місто, рік.

Анотація магістерської дипломної роботи (українською і англійською мовами) створюється для ознайомлення зі змістом та результатами роботи і являє собою узагальнений короткий виклад її основного змісту. В анотації магістерської дипломної роботи мають бути стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення. В анотації також вказуються: прізвище та ініціали здобувача; назва магістерської дипломної роботи; спеціальність (шифр і назва); найменування закладу вищої освіти; місто; рік. Наприкінці анотації наводяться ключові слова. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту магістерської дипломної роботи, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до п'ятнадцяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому.

Зміст подають на початку роботи. Він включає найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки) у послідовності їх висвітлення та подання у магістерській дипломній роботі.

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми, мотиви її вибору, формулюється мета та визначаються завдання магістерської дипломної роботи, вказуються об'єкт та предмет дослідження, їх методологічна основа, наукова новизна та практична цінність дослідження, джерела і матеріали, на базі яких підготовлена магістерська дипломна робота.

Актуальність теми. Критичний аналіз та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне - сутність проблеми або наукового завдання.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як "Дослідження...", "Вивчення...", тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Формулювання мети здійснюється з урахуванням обраної теми дослідження, а завдань – з урахуванням назв структурних підрозділів магістерської дипломної роботи.

Об'єкт дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Частіше за все, це та сторона, той аспект, та точка зору, з якої магістрант пізнає цілісний об'єкт, виділяючи при цьому головні і найбільш істотні (з точки зору вибраного напрямку дослідження) ознаки об'єкта. При формулюванні предмета дослідження потрібно знати, що він повинен за звучанням бути дуже близьким до теми роботи.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага магістранта, оскільки предмет дослідження визначає тему роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Методи дослідження – це інструменти здобування фактичного матеріалу та його аналізу. Вибір методів дослідження повинен забезпечити достовірність отриманих результатів і висновків.

Загальні методи використовують в теоретичних та емпіричних дослідженнях та включають до свого складу аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, абстрагування, моделювання, конкретизацію, системний аналіз. До спеціальних наукових методів відносять теоретичні та методичні прийоми наукових досліджень. Теоретичними прийомами є використання теоретичного доробку певної науки та створення нових теорій. Методами теоретичних прийомів наук є метод формалізації, аксіоматичний та гіпотетичний методи, створення теорій.

До методичних прийомів досліджень відносять спостереження, експеримент, впровадження результатів дослідження у практичну діяльність, розрахунково-аналітичні методи та методи економіко-математичного моделювання, оптимізації та специфічні методи фінансового аналізу. Зокрема, такими методами можуть бути методи абстракції, переходу від абстрактного до конкретного, історичний, ретроспективний, логічний, системний, структурний, порівняльний та факторний, математично-статистичний методи, метод порівнянь, економіко-математичного моделювання, метод оптимізації, методи ідеалізації та формалізації, індукції і дедукції та інші (балансовий, вибіркового і суцільного спостереження).

Перераховувати методи дослідження треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності використання саме цих методів.

Наукова новизна. Елементами наукової новизни можуть бути нове поняття, застосоване магістрантом у роботі, новий самостійно виконаний експеримент і т.д. Для визнання наукової новизни необхідно ретельно її обґрунтувати, довести її правомірність. Зазвичай наукова новизна роботи доводиться ретельним аналізом літературних джерел, науково-дослідних робіт, публікацій з теми магістерського дипломного дослідження. При поданні наукової новизни обов'язково має бути дано її відмінність від існуючих робіт. При цьому в поняття «наукова новизна» включаються вирази: «на відміну від існуючих методів ...»; «нова методика, що дозволяє ефективно ...» і т.д.

Практичне значення одержаних результатів. Надаються відомості про використання результатів дослідження. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або масштабів використання. Відомості про впровадження результатів досліджень необхідно подавати із зазначенням найменувань організацій, в яких здійснено впровадження, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

Апробація результатів магістерської дипломної роботи. Зазначається, на яких наукових конференціях, конгресах, симпозіумах, школах оприлюднено результати досліджень, викладені у магістерській дипломній роботі. Вказується кількість наукових праць, в яких опубліковані основні наукові результати магістерської дипломної роботи.

Структура та обсяг магістерської дипломної роботи. Перераховують усі структурні елементи роботи з обов'язковим зазначенням повного (усього) обсягу роботи та обсягу основного тексту (загального обсягу роботи). Вказують загальну кількість додатків, рисунків, таблиць, кількість найменувань у списку використаних джерел.

Рекомендований обсяг вступу - 3-4 стор.

Основна частина магістерської дипломної роботи складається із трьох розділів, всередині яких можуть бути розглянуті декілька відносно самостійних питань, що обособлені в окремі параграфи.

Зміст основної частини, як правило, передбачає:

- загальну (теоретичну) характеристику питань досліджуваної теми;
- аналіз діючої практики об'єкта дослідження;
- висвітлення проблем і обґрунтування рекомендацій стосовно удосконалення певної сфери фінансових відносин.

У **першому розділі** магістерської дипломної роботи досліджується теоретичний аспект проблеми, оскільки глибоке вивчення теорії повинне слугувати основою для правильного вирішення практичних питань і одержання економічно обґрунтованих висновків та пропозицій.

Здійснюючи огляд літературних джерел за темою магістерської дипломної роботи, студент повинен стисло і критично проаналізувати існуючі точки зору, виділити малодосліджені і невирішені питання. Слід сформулювати своє відношення до проблеми, що вивчається, подати його аргументацію. В теоретичній частині потрібно виділити положення, які в подальшому будуть конкретно розроблятися і знайдуть відображення в аналітичній частині роботи, а також в рекомендаціях і пропозиціях.

Результатом роботи над першим розділом має бути всебічно охарактеризований об'єкт дослідження і проблеми, що визначають умови його функціонування.

Наступні розділи магістерської дипломної роботи повинні бути більш конкретними, детально розкривати сутність вибраної для вивчення проблеми. У них досліджується практичне вирішення питань на прикладі конкретного підприємства, банку, страхової організації, інших фінансових установ.

У **другому розділі** магістерської дипломної роботи аналізується сучасний стан досліджуваного об'єкта, наводиться методика розрахунку і оцінки окремих його показників. На основі узагальнення результатів аналізу встановлюються наявні відхилення, визначаються їх причини, виявляються невикористані резерви.

Результатом роботи над другим розділом має бути виявлення основних недоліків діючої практики регулювання відповідних економічних процесів і обґрунтування гіпотези стосовно засобів можливого їх подолання або упередження.

На базі детального дослідження підходів до висвітлення теоретико – методологічних основ питання, що вивчається, і його всебічної аналітичної оцінки у **третьому розділі** магістерської дипломної роботи вказуються шляхи вирішення окремих проблем, обґрунтовуються пропозиції відносно вдосконалення функціонування конкретної сфери фінансових відносин. Причому слід аргументовано доказати, що запропоновані заходи повинні спричинити позитивний вплив на покращення кінцевих результатів фінансової діяльності.

Результатом роботи над третім розділом має бути розробка механізму розв'язання визначеної в магістерській дипломній роботі мети дослідження.

Висновки (4-5 стор.) повинні бути логічним завершенням, підсумком усіх проведених досліджень у процесі виконання магістерської дипломної роботи. Висновки повинні відображати зміст усієї роботи, її сутність, теоретичне і практичне значення. У висновках потрібно стисло (можна по

пунктах) виділити основні результати дослідження, наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати їх достовірність викласти рекомендації щодо їх використання.

Список використаних джерел містить використану для виконання магістерської дипломної роботи основну та допоміжну літературу і складається згідно способів, передбачених правилами оформлення магістерської дипломної роботи.

За необхідністю до **додатків** доцільно включити матеріал, що має допоміжне значення для виконання магістерської дипломної роботи: копії документів, окремі положення інструктивних матеріалів, проміжні формули і розрахунки, таблиці допоміжних цифрових даних, опис алгоритмів і програм вирішення тих чи інших задач на ЕОМ, розроблених в процесі виконання роботи, ілюстрації допоміжного характеру.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Магістерська дипломна робота виконується державною мовою. Викладення тексту роботи повинно бути логічним, аргументованим, стилістично вірним з використанням наукової професійної мови. При остаточному редагуванні роботи слід вилучити все зайве, що заважає чіткому і точному висвітленню питань: повторення, відхилення від теми, багатослів'я.

Робота виконується на одному боці аркушів білого паперу формату А4 друкованим (комп'ютерним) способом. Роботу виконують згідно з вимогами стандарту до виконання документів з використанням друкувальних і графічних пристроїв виведення ЕОМ. Не можна включати в магістерську дипломну роботу сторінки, виконані методом репрографії (копіювання). Друкують роботу через 1,5 інтервала (шрифт Times New Roman, 14 пт.) з розрахунку 29–30 рядків на сторінці через однаковий інтервал.

Магістерська дипломна робота повинна бути стилістично, граматично, а також технічно правильно й акуратно оформлена.

Текст магістерської дипломної роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями:

- лівим - 25 мм;
- правим - 15 мм;
- верхнім - 20 мм;
- нижнім - не менше ніж 20 мм.

Необхідно дотримуватись рівномірної щільності, контрастності й чіткості друку впродовж усієї роботи, шрифт друку повинен бути чіткий, чорного кольору, середньої жирності.

Магістерська дипломна робота починається з титульного аркуша. За титульним аркушем розміщують послідовно: заява (1 сторінка); завдання на виконання магістерської дипломної роботи (1 сторінка); календарний план-графік виконання магістерської дипломної роботи (1-2 сторінки); зміст роботи(1-2 сторінки); вступ; перший, другий, третій розділи; висновки; список використаних джерел; додатки.

Вступ, кожний розділ, висновки і список використаних джерел починаються з нової сторінки, а наступний підрозділ — одразу після закінчення попереднього.

Розділи, підрозділи, пункти й підпункти слід нумерувати арабськими цифрами. Номер підрозділу або пункту включає номер розділу і порядковий номер підрозділу або пункту, відокремлені крапкою (1.1, 1.2 тощо). Після номеру розділу, підрозділу, пункту і підпункту в тексті роботи крапку не ставлять.

Заголовки структурних частин магістерської дипломної роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами симетрично до тексту. Розділи, підрозділи повинні мати заголовки, що чітко й коротко відображають їхній зміст. Заголовки підрозділів і пунктів слід друкувати з абзацним відступом з великої літери без крапки в кінці та без підкреслень.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Переносити слова в заголовку розділів забороняється. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом повинна становити щонайменше два рядки. Відстань між рядками заголовка, а також між двома заголовками має бути такою, як у тексті. Кожний розділ роботи починається з нової сторінки. Після назви підрозділу, пункту, підпункту в нижній частині сторінки слід подавати щонайменше два рядки тексту.

Абзацний відступ повинен бути однаковий упродовж усієї роботи і дорівнювати п'яти знакам. Сторінки магістерської дипломної роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Номер сторінки проставляють у правому верхньому її куті без крапки. Титульну сторінку включають до загальної нумерації сторінок магістерської дипломної роботи, але не нумерують. Ілюстрації і таблиці, що у розміщені на окремих сторінках, включають у загальну нумерацію сторінок роботи.

У тексті пунктів або підпунктів можуть бути переліки. Перед кожною позицією переліку слід ставити дефіс або (за необхідності послатися в тексті на один із переліків) малу літеру, після якої ставлять дужку. Для подальшої деталізації переліку необхідно використовувати арабські цифри, після яких ставлять дужку.

Назва таблиці (за наявності такої) має точно і стисло відображати її зміст. Назву слід розміщувати над таблицею. Слово “Таблиця” та її номер пишуться над правим верхнім кутком таблиці, а під ними - заголовок, який повинна мати таблиця. Таблиці нумерують послідовно в межах розділу (за винятком таблиць, поданих у додатках). Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу).

При переносі таблиці в правому кутку наступної сторінки слід написати “Продовження таблиці” та її номер.

Таблиці кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими

цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Наприклад:

Таблиця А.2 (друга таблиця додатку А).

Заголовки стовпців і рядків таблиці слід друкувати з великої літери, підзаголовки стовпців - з малої, якщо вони є продовженням заголовка, або з великої, якщо вони мають самостійне значення. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять, заголовки і підзаголовки стовпців друкують в однині.

Таблицю (залежно від її розміру) розміщують під текстом з першим посиланням на неї або на наступній сторінці, а за необхідності - у додатку до роботи.

Графічний матеріал - рисунки (схеми, діаграми тощо) розміщують для кращого розуміння тексту магістерської дипломної роботи. Графічний матеріал треба розмістити безпосередньо після тексту, в якому про нього згадується вперше, або на наступній сторінці, а за необхідності - у додатку до роботи.

Графічний матеріал слід нумерувати арабськими цифрами послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і його номером. Номер малюнка повинен складатися з номера розділу і порядкового номера малюнка, між якими ставиться крапка, та знаходитися внизу ілюстрації.

Наприклад:

Рис.1.2. (другий рисунок першого розділу).

Графічний матеріал повинен мати тематичну назву, яку розміщують під ним. За необхідності під графічним матеріалом розміщують пояснювальні дані. Слово «Рис.» і назву подають після пояснювальних даних.

Графічний матеріал кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Наприклад:

Рис.В.1. (перший рисунок додатку В).

Формули, за винятком формул, які є у додатках, нумеруються у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера

формули, відокремлених крапкою.

Приклад:

(3.1), (3.3).

Посилання у тексті на порядкові номери формули дають у дужках.

Приклад:

...у формулі (3.1).

Формули в додатках нумерують окремо арабськими цифрами в межах кожного додатка з додаванням перед цифрою позначення додатка.

Приклад:

...у формулі (В. 1).

Пояснення символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, мають бути наведені безпосередньо під формулою. Пояснення кожного символу слід давати з нового рядка в тій послідовності, в якій символи наведено у формулі. Перший рядок пояснення має починатися словом «де».

При написанні магістерської дипломної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться в роботі або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена магістерська дипломна робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

У посиланні необхідно точно вказати номери сторінок з джерела, на яке дано посилання в магістерській дипломній роботі.

Посилання додаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури та відповідна сторінка джерела.

Приклад:

... 3 600 грн. [4, с. 35].

Додатки оформлюються окремою частиною, на титульному аркуші

посередині друкують великими літерами слово "ДОДАТКИ".

Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Після слова «Додаток» друкують літеру, що позначає його послідовність.

Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням угорі посередині сторінки слова «Додаток» і його позначенням. Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком.

Запозичена з літературних чи статистичних джерел інформація (формули, таблиці, схеми, графіки, висновки тощо) потребує обов'язкових посилань (у квадратних дужках) на порядковий номер джерела у списку використаної літератури та номери сторінок, з яких узято інформацію.

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

Характеристика джерела	Приклад оформлення бібліографічного опису
Книги	
Один автор	1. Гайдуцький А. П. Міграційний капітал: теорія, методологія, практика / А. П. Гайдуцький. – К. : Інфросистем, 2010. – 446 с. 2. Рясних Є. Г. Основи фінансового менеджменту: [навчальний посібник] / Євгенія Григорівна Рясних. – К. : Академвидав, 2010. – 336 с. – (Серія „Альма-матер”).
Два автори	1. Гетьман О. О. Економіка підприємства: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 488 с. 2. Афоніна О. О. Регіональна економічна географія. Азія : [практикум] / О. О. Афоніна, О. Д. Доценко. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – 36 с.
Три автори	1. Бойцова М. В. Єдиний податок від А до Я / Бойцова М. В., Кузнецов В. С., Казанова М. Д. ; 4-те вид., переробл. і доп. – Харків : Фактор, 2014. – 480 с. – (Серія „Податки від А до Я”). 2. Бурденко І. М. Виплати працівникам: облік, аудит і автоматизація : навч. посібник [для студ. вищих навч. закл.] / Бурденко І. М., Кравченко О. В., Шипунова О. В. – Суми : Університетська книга, 2015. – 283 с.
Чотири автори	1. Бухгалтерський облік діяльності бюджетних установ : [навч. посіб.] / [Вербіло О. Ф., Коробова Н. М., Олійник С. О., Ярошинський В. М.]. – К. : НАУ, 2016. – 307 с. 2. Валютні операції: нюанси обліку : [метод. посібник] /

	[Владимірска М. О., Дуброва Н. Л., Давидова К. Є., Золотухін О. О., Кантерман О. Д.]. – Д. : Баланс-Клуб, 2015. – 96 с. – (Бібліотека „Баланс”).
П'ять і більше авторів	1. Регіонально-адміністративний менеджмент: навч. посібник [для студ. вищих навч. закл.] / [Воронкова В. Г., Катаєв С. Л., Алексеєнко І. В. та ін.]. – Запоріжжя : Запорізька держ. інж. акад., 2013. – 444 с. 2. Організація праці : [навч. посіб.] / [Данюк В. М., Тельнов А. С., Решміділова С. Л. та ін.]; під ред. В. М. Данюк – К. : КНЕУ, 2012. – 333 с.
Без автора	1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – К. : Грані-Т, 2016. – 119 с. – (Грані світу). 2. Проблеми квантової фізики : зб. наук. праць ; [наук. ред. В. Каліущенко]. – Чернівці : Рута, 2011. – 310 с.
Матеріали конференцій, з'їздів, круглих столів	
Збірники тез (наукових праць)	1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників [„Молодь України і аграрна реформа”], (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харківська держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х. : Харківський держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с. 2. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.
Словники	
Словники	1. Словник обліково-фінансових термінів / [уклад. Аранчій В. І. та ін.]. – Полтава : РВВ ПДАА, 2009. – 240 с. 2. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.
Нормативні акти	
Законодавчі та нормативні документи	1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань). 2. Закон України „Про реабілітацію інвалідів в Україні” № 15 від 3 лют. 2009 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua .
Дисертації та автореферати дисертацій	
Дисертації	1. Метелиця В. М. Облік і контроль бюджетного фінансування сільського господарства: дис. ... кандидата екон. наук: 08.00.09 / Метелиця Володимир Миколайович. – К., 2008. – 249 с. 2. Никифорак І. І. Облік та аналіз операційної діяльності підприємств міського електротранспорту: дис. ... кандидата екон. наук: 08.00.09 / Никифорак Ірина Іванівна.– Тернопіль, 2015. – 223 с.
Автореферати дисертацій	1. Прохар Н. В. Облік і контроль фінансових результатів у сільськогосподарських формуваннях : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 „Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / Н. В. Прохар. – К., 2009. – 20 с. 2. Цебень Р. Л. Облік та внутрішній аудит основних засобів в енергопостачальних компаніях України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09

	„Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / Р. Л. Цебень. – К., 2009. – 19 с.
Частина книги та статті з періодичних видань	
Частина книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. – Дрогобич, 2007. – С. 245-291. 2. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ–початок ХХ ст.) / Д. М. Чорний. – Х., 2007. – С. 137-202.
Публікації в періодичних виданнях	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науменко П. Амортизація основних засобів після їх переоцінки / П. Науменко // Школа бухгалтера. – 2015. – № 3. – С. 11-15. 2. Огійчук М. Ф. Амортизаційні відрахування як джерело фінансового забезпечення відтворення основних засобів у сільському господарстві / Огійчук М. Ф., Утенкова К. О. // Економіка АПК. – 2015. – № 7. – С. 90-96. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2015. – № 1. – С. 39-61. 4. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2016. – № 1. – С. 25-29.
Електронні ресурси	
Електронні ресурси (диски та сайти)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів ІІІ–ІV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одеський мед. ун-т, 2016. – (Бібліотека студента-медика). 2. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін // Бібліотечний вісник. – 2016. – № 4. – С. 43. – Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.

Виконану магістерську дипломну роботу слід ретельно перевірити, звернувши увагу на такі моменти її написання та оформлення:

- чи весь текст є рівномірним та вирівняним (по ширині чи по центру рядків) та ін.
- чи на всі наведені у роботі рисунки, таблиці та формули є посилання в тексті.
- чи усі рисунки, таблиці та формули правильно пронумеровані у межах кожного розділу.

- чи вірно зроблені посилання на літературні джерела згідно оформленого списку.

- чи на усі додатки є посилання у тексті.

- чи знайшли відображення у висновках всі сформульовані у вступі завдання.

Оформлена у відповідності до сформульованих вимог та повністю укомплектована магістерська дипломна робота повинна бути переплетена. Робота переплітається у ВЦ ЦНТУ.

ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Магістерська дипломна робота повинна бути представлена до захисту разом із відгуком наукового керівника та рецензією, які вкладаються в роботу окремо та оприлюднюються під час захисту роботи.

Відгук керівника має довільну форму викладення, але повинен містити основні положення, до складу яких входять:

- загальна характеристика проведеної роботи, ступінь виконання поставлених в дослідженні мети та завдань (повністю, частково, не виконано);

- визначення рівня теоретичних надбань та ступеня розробок, їх повноти, глибини, оригінальності;

- оцінка відсутності недоречного цитування, повторів, другорядних моментів, вміння виділити головне з часткового;

- характеристика володіння магістрантом інструментарієм досліджень, науковими методами пізнання, сучасними засобами обробки та інтерпретації інформації;

- зазначення вміння магістранта аналізувати статистичні дані, користуватися обмеженою інформацією;

- вказання наявності акуратності у дослідженнях, коректності у застосуванні методів аналізу до конкретних об'єктів дослідження;

- оцінка коректності та наукової обґрунтованості висунутих на захист

положень магістерської дипломної роботи;

- визначення аргументованості тверджень у висновках і пропозиціях;
- характеристика ритмічності роботи магістранта та своєчасності внесення необхідних змін і поправок до тексту магістерської дипломної роботи.

По всіх цих ключових положеннях аналіз роботи проводиться з урахуванням позитивних надбань та негативних якостей, з посиланням на конкретні сторінки тексту.

Відгук завершується визначенням ступеню відповідності роботи вимогам до магістерських дипломних робіт, містить диференційовану оцінку, з якою робота допускається (або не допускається) до захисту в ЕК. В останньому випадку причини мають бути достатньо аргументованими.

Відгук власноруч підписується науковим керівником і не потребує спеціального підтвердження (у вигляді печатки, підписів посадових осіб тощо).

Кожна завершена магістерська робота направляється на **зовнішню рецензію**. Від ретельності експертизи, аргументованості й повноти висновків рецензента великою мірою залежить оцінка магістерської дипломної роботи в ЕК.

Рецензент зобов'язаний провести кваліфікований аналіз сутності та основних положень магістерської дипломної роботи, а також оцінити:

- актуальність обраної теми дослідження;
- чіткість сформульованої мети дослідження;
- вміння користуватись методами наукового дослідження;
- репрезентативність, достатність і достовірність даних для розрахунків і аналізу;
- якість проведеного аналізу об'єкта дослідження;
- ступінь обґрунтованості висновків і рекомендацій;
- достовірність отриманих результатів, їх новизну;
- практичну цінність, можливість використання окремих положень роботи в практиці фінансової діяльності.

Якщо рецензент встановив брак обґрунтованості висновків та пропозицій у роботі, виявив помилки або порушення щодо оформлення (запозичення чужих праць без посилань, невідповідність змісту вимогам), у рецензії мають бути вказані конкретні причини, через які магістрантові треба доопрацювати роботу.

У позитивному висновку щодо магістерської дипломної роботи рецензент повинен вказати, що вона є завершеною працею, в якій отримані такі результати, які в сукупності вирішують конкретні завдання розвитку фінансової системи, або в якій отримані теоретичні і (чи) експериментальні результати, що в сукупності є суттєвими для розвитку конкретного напрямку певної галузі науки.

Рецензії повинні містити диференційовану оцінку магістерської дипломної роботи, бути особисто підписані рецензентом і засвідчені печаткою установи, де він працює.

При попередньому захисті магістерських дипломних робіт студент повинен представити комісії з числа викладацького складу кафедри роботу в завершеному чистовому варіанті (не переплетену), ілюстративний матеріал (презентацію) та відгук наукового керівника. Комісія перевіряє, чи вирішені поставлені в роботі завдання наукового дослідження та досягнута його мета, чи робота є структурно витриманою, має достатній аналітичний рівень, виконана з дотриманням правил оформлення.

Магістерська дипломна робота перевіряється на **академічну добросовісність**. Роботи, у яких виявлені текст і матеріали взяті з дипломних робіт і літературних джерел інших авторів, тобто такі, у яких чуже авторство видається за своє, не сумісні з моральними й творчими принципами наукової етики, а згідно авторського права є плагіатом.

Магістерська дипломна робота, яка не відповідає вимогам, повертається автору на доопрацювання. При неможливості доопрацювання роботи в межах установленого строку, кафедра приймає колегіальне рішення про недопуск роботи до захисту в поточному навчальному році.

На основі відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії та результатів перевірки на академічну доброчесність завідувач кафедри приймає рішення щодо допуску роботи до захисту в ЕК.

Згідно зі встановленим порядком робота захищається на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії.

Доповідь, як правило, починається словами: «Шановний голову, шановні члени Екзаменаційної комісії! Вашій увазі пропонується стислий виклад змісту магістерської дипломної роботи на тему (назва магістерської дипломної роботи). Далі в необхідно розкрити актуальність теми, мету, об'єкт, предмет, елементи наукової новизни та практичну цінність магістерської дипломної роботи та основні результати дослідження. При цьому важливо твердження автора підкріплювати посиланням на ілюстративний матеріал чи слайди презентації. Під час доповіді можна користуватися заздалегідь підготовленими тезами доповіді. Тривалість доповіді – до 15-ти хвилин.

В ілюстративний матеріал виносять основні дані магістерської дипломної роботи, що допомагають магістранту при захисті найбільш ефективно доповісти членам ЕК мету і завдання роботи, методи їх досягнення та отримані результати. Для кожного члена ЕК необхідно виготовити комплект копій формату А4 з усіх ілюстративних матеріалів.

Магістрант зобов'язаний по суті відповісти на запитання, які виникли в членів Екзаменаційної комісії під час захисту. Відповіді мають бути лаконічними, впевненими, чіткими, конкретними. Магістрантові треба виявляти скромність в оцінці власних наукових результатів і тактовність стосовно тих, хто задає запитання. Перед тим, як відповідати на запитання, необхідно уважно його вислухати і за потреби записати.

Після захисту на закритому засіданні ЕК робота оцінюється комплексно, тобто враховується її якість, відзиви керівника й рецензента, змістовність доповіді та відповідей на запитання. Позитивна оцінка роботи свідчить про відповідність її автора критеріям професійної підготовки. Це

служить підставою для присвоєння випускнику кваліфікації економіста, що урочисто оголошується по закінченню засідання ЕК.

Оцінювання результатів захисту магістерських дипломних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в ЦНТУ системою контролю знань:

за національною (4-бальною) шкалою:

- відмінно;
- добре;
- задовільно;
- незадовільно.

за 100-бальною шкалою:

- 90 - 100 балів – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками (А);

- 82 - 89 балів – добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками (В);

- 74 - 81 бали – добре – в цілому змістовна робота зі значними помилками (С);

- 64 - 73 бали – задовільно – чітко, але зі значними недоліками (Д);

- 60 - 63 бали – задовільно – виконання відповідає мінімальним критеріям (Е);

- менше 60 балів - незадовільно (FХ).

Авторів особливо змістовних, теоретично і практично цінних магістерських дипломних робіт ЕК має право рекомендувати для продовження навчання в аспірантурі університету.